

מסכת מועד קטן – שיעור ד'

המשך בדיון אי מלאכת חול המועד הוה מדאורייתא או מדרבנן

אליעזר דיינה, ediena@torontotorah.com

טבלא לסיכום

מקור או ראייה	סוברים שהוא מדאורייתא	סוברים שהוא מדרבנן
הגיגה ית. ראייה משמות של החג	כפשוטו (שהרי אם באמת מדאורייתא מותר במלאכה, למה השמות של התורה אינם יכולים להיות כך?)	לכאורה צ"ל שלא היו באים רבנן ואוסרים מה שהתורה "מצווה" ע"פ שם החג
הגיגה ית. "מכלל דתרוייהו סבירא להו"	כפשוטו	משמע שאחרים חולקים ולכן כ"ז אינו כהלכה
הגיגה ית. מקורות מהתורה לדין זה	כפשוטו (לא נראה שכל הסוגיא הוא רק אסמכתות)	אסמכתא
הגיגה ית. "לא מסרן הכתוב אלא לחכמים"	ביד חכמים לידע באיזה מקומות יש איסור דאורייתא	כפשוטו (התורה לא אסרה, ונתונה ביד חכמים לאסור או להתיר)
מו"ק ב: "בשלמא מועד משום טירחא הוא ובמקום פסידא שרו רבנן"	דבר האבד באמת מותר מן התורה	כפשוטו
מו"ק יא: "לא מיבעיא אבל דמדרבנן אלא אפילו חוש"מ דאורייתא"	כפשוטו	יש לחול המועד סמך מדאורייתא (כעין דאורייתא), משא"כ אבילות, שהוא ע"פ פסוק בנ"ך
מו"ק יב: "צרם אוזן הבכור... התם איסורא דאורייתא"	מדובר בדבר האבד, שבאמת מותר מהתורה	כפשוטו
מגילה כא. "שאיין יו"ט ויש מוסף קורין ד' כגון חוש"מ ור"ה"	אין הכוונה לומר שהוא דומה לר"ח, שר"ח הוא רק מנהג, לכן אין ראייה מזה כלל	כפשוטו (שאיין יו"ט מדאורייתא)
עבודה זרה כב. "לא ישכיר אדם שדהו לכותי... ותיפוק ליה משום ולפני עור"	כפשוטו	מפני שהצדוקים מודים בזה, שפשטות לשון הפסוק משמע שיש איסור
ירושלמי מו"ק ב:ג "אלו היה מי שנמנה עמי התרתיו... שיהיו עושיין מלאכה בחוש"מ כלום אסרו לעשות מלאכה בחוש"מ אלא כדי..."	אין פוסקים כירושלמי נגד בבלי, או שהוא שיטת יחיד, או שמדובר שם באותם המלאכות שמותרות מדאורייתא (דבר האבד, צרכי המועד מותרים בכל אופן)	כפשוטו

חידושי הריטב"א מסכת מועד קטן דף ב עמוד א

ואיכא פלוגתא ביני רבוותא ז"ל אי איכא איסורא דאורייתא במלאכה במועד כלל, ואיכא מ"ד שיש איסור תורה בכל שאינו דבר האבד ושלא לצורך המועד כלל וכדחזינן בפרק אין דורשין דמייתי לה מקראי טובא, ואמרינן נמי לקמן בפרק מי שהפך (י"א ב') לא מיבעיא [כו'] בחולו של מועד דאיסור מלאכה דאורייתא וכן נראה שם מדברי רש"י ז"ל, ואמרינן נמי בפ"ק דע"ז (כ"א ב') לא ישכיר אדם שדהו לכותי מפני שנקראת על שמו והוא עושה בה מלאכה בחולו של מועד והוינן בה ותיפוק ליה משום ולפני עור לא תתן מכשול ולא מצינו בשום מקום בדברים של דבריהם שאסור מפני חשש זה, ואמרינן נמי בפרק אין דורשין (חגיגה י"ח א') א"ל ר' יוחנן לריש לקיש אלא מעתה וחג האסיף בצאת השנה הכי נמי חג שאתה חוגג ואוסף בו ואימת אילימא ביו"ט אסיפה ביו"ט מי שרי אלא בחולו של מועד וחולו של מועד מי שרי אלא חג הבא בזמן אסיפה, ואמרינן מכלל דתרוייהו סבירא להו דחולו של מועד אסור בעשיית מלאכה כלומר מן התורה והיינו דצריכינן למידק, דאלו מדרבנן (ליכא) פשיטא, ותו דהא מדיוקא דקרא הוא דדייקינן ליה דלא מיתוקם להו קרא חג האסיף בחג שאתה אוסף בו, וזו שיטת רבינו הרמב"ן ז"ל.

אבל בעל הלכות גדולות ז"ל כתב שאין איסור מלאכה במועד אלא מדרבנן בעלמא, וכדאמרינן התם (מגילה כ"ב ב') ימים שאין בהם ביטול מלאכה לעם כגון חולו של מועד וראשי חדשים קורין ארבעה אלמא כשם שאין בראשי חדשים איסור מלאכה דאורייתא כן הדין בחולו של מועד, וזו ראייה רעועה דא"כ אף איסורא דרבנן לא יהא בו דהא אין בראשי חדשים אלא מנהג בלבד כדברירנא במסכת מגילה, ורבינו משה ז"ל כך כתב כדברי בעל הלכות ז"ל וכן ר"ת ז"ל ובעלי התוספות ז"ל, ואומר ר"ת ז"ל דהנהו קראי דפרק אין דורשין אסמכתא בעלמא נינהו, והא דקרי לה בריש פרק מי שהפך איסור מלאכה דאורייתא משום דאיכא אסמכתא מקראי דאורייתא, ואילו אבל אין לו סמך אלא מדברי קבלה והפכתי חגיכם לאבל ואסמכתא נמי דקלישא דקרא לא משתעי באיסור מלאכה אלא שיהפך שמחתם לאבל וקנינים, ובההיא דפ"ק דע"ז אמר הרב ז"ל דמשום דאיכא סמך דקראי דאורייתא חיישינן בהו משום ולפני עור לא תתן מכשול, ובההיא דפרק אין דורשין ר"י וריש לקיש הוא דסבירא להו הכי אבל שאר בעלי הגמרא לא סבירא להו הכי והיינו מאי דדייק לה.

ובירושלמי משמע כדברי ר"ת ז"ל דאמרינן אמר ר' אבא בר ממל אילו היה מי שימנה עמי התרתי לעשות מלאכה בחולו של מועד כלום אסרו שלא לעשות מלאכה בחולו של מועד אלא כדי שיהיו אוכלים ושותים ושמחים ויגעים בתורה ואינן אכלין ושתין ופחזין ע"כ, אלמא דרבנן היא ולכך היה אומר שהיה מתירו אילו היה לו מי שימנה עמו, ואילו איסורא דאורייתא ליכא למימר הכי שיוכלו כל החכמים לעקור בקום ועשה. ואעפ"כ כדברי רש"י ז"ל ורבינו הרמב"ן ז"ל נראה עיקר, דפשטא דשמעתתא הכי ריהטן דלא משמע דתיהוי כל ההיא סוגיא בהנהו קראי דפרק אין דורשין אסמכתא בעלמא, וכיון דריש לקיש ור' יוחנן סבירא להו דאיסורא דאורייתא ולא חזינן בהדיא בגמ' דילן מאן דפליג עלה היכי דחינן לה בכדי, וטובא איכא בתלמודא דדייקינן מכלל דתרוייהו סבירא לאשמועינן דהלכתא היא ומשום דלא שמעינן לה בהדיא לאחריני, והירושלמי שאמרנו אפי' לפשוטו אין לנו לדחות דברי תלמוד בבלי שלנו מפני דברי הירושלמי ולא דברי ר' יוחנן ור"ל מפני דברי ר' אבא בר ממל, וכ"ש שיש לנו לומר כי מפני שרוב מלאכות דחולו של מועד הוא מדבריהם אמר כן, שהרי כל שהוא דבר האבד מותר מן התורה אפי' בטורה גדול וכל צרכי המועד ג"כ בין בצניעא בין בפרהסיא ובמלאכת אומן ושלא בשינוי וחכמים אסרו משום גדר וסייג כמה דברים בזה, לפיכך היה אומר רבי אבא כי אילו היה מי שימנה עמו היה מתיר כל מלאכות של דבריהם כדי שלא יהו בטלין כי הבטלה מביאה אותם לידי פחזות, הא עיקר מלאכה בחולו של מועד דאורייתא היא בדבר שאינו אבד שלא לצורך המועד ומסרו הכתוב לחכמים ולהודיענו שזה אסור והשאר מותר והם הפריזו ואסרו דברים אפילו במה שהתירה להם תורה משום משמרת למשמרתי כמו שעשו בשאר גופי תורה, וזה נראה ברור וכן דעת רבותי שיחיו.

בית הבחירה (מאירי) מסכת מועד קטן דף ב עמוד א

והמשנה הראשונה ממנו תחל לבאר במלאכות המותרות ועל איזה צד הם מותרות ותחלת הדברים צריך אתה לידע שלא נאסרה בו מלאכה אלא מדברי סופרים שהרי לא נאמר שבתון אלא בראשון ושביעי של פסח ובראשון ובשמיני של חג אלא שדרך סמך הביאו איסורה במסכת חגיגה ממה שכתוב את חג המצות תשמור שבעת ימים תאכל עליו מצות ואנו מחברים מלת תשמור על שבעת ימים כלומר שכל שבעת הימים טעונין שמירה וכן אמרו שם כל מלאכת עבודה לא תעשו לימד בחולו של מועד שאסור בעשיית מלאכה וכן ששת ימים תאכל וביום השביעי עצרת מה שביעי עצור אף ששי עצור ומתוך שאינה אלא מדברי סופרים חלקו בה בין מלאכה למלאכה לומר שיש מלאכות אסורות בו ויש מלאכות מותרות בו מעתה לא מסרן הכתוב אלא לחכמים והרבה גאונים כתבו שהיא מן התורה מכח מקראות אלו שהזכרנו וממה שאמרו בפרק שני י"א ב' חולו של מועד דאורייתא ולדעתנו לאו דוקא דאורייתא אלא שיש לה סמך מן התורה והרבה שנינו כיוצא בה ואחד מהם שאמרו במסכת תענית כ"ח ב' הלל דאורייתא וממה שאמרו בפסחים קי"ז א' משה וישראל אמרוהו וכן ממה שאמרו י"ח יום בשנה ואחר שתקנה גמורה היתה קראוהו דאורייתא אלא שהם מביאים אותה ממה שחששו במלאכת המועד לכותיים כדאיתא בראשון של ע"ז כ"ב א' בההיא דלא ישכיר שדהו לכותיים ומשום לפני עור ואם מדברי סופרים היאך חששו למכשול ואין זו ראייה שכעין מכשול הוא ובתלמוד המערב אמרו אמ"ר בון אלו היו חברי נמנין עמי הייתי מתיר מלאכה במועד כלום תקנו את המועד אלא שיהו אוכלין ושותין ועוסקין בתורה הללו אוכלין ושותין והולכין ופוחזין ומאחר שהוא אומר כלום תקנו וכו' הורו שאין איסור מלאכה שבו אלא מדברי סופרים ומ"מ הם מפרשים שצורך המועד הותרה מן התורה וחכמים אסרו בה כיוון מלאכה וטורח יתר ועל זה אמרו שהיה מתירה ואין נראה כן שהרי מלאכה סתם אמרו ועל זו סמכו לחלק בין מלאכה למלאכה וכלל דבריהם בענין זה הוא שכל מלאכה שיש הפסד באיחורה מותר לעשותה ובלבד שלא בטורח יתר ולא כל הפנים שוים בו אלא לפי האבדה התירו את הטורח והוא שאמרו בפרק שני י"ב ב' הלכות מועד כהלכות כותיים לומר שהן עקרות ואין למדות זו מזו כהלכות כותיים שאין למדין דבר מדבר שאין להם לא גזרה שוה ולא בנין אב והוא שאמרו בגמ' פסידא אין הרוחה לא ואף פסידא מיטרח לא טרחינן ר"ל טירחא יתירא אלמא הרוחה אף בלא טורח יתר או פסידא בטורח יתר אסורה אבל פסידא בטורח שאינו יתר מותר והוא הדין להרוחה בלא שום טורח לדעת קצת כמו שיתבאר בענין מושכין את המים מאילן לאילן לדעת המפרשה בבית הבעל:

פסקי דיני מלאכת יום טוב וחש"מ להרמב"ן

עוד אני צריך להתיר קשר אחר שהוא מקושר במועד. ודאי דאיסורי מלאכות במועד מן התורה הן כדאמרי' בריש מי שהפך לא מיבעיא בחולו של מועד דאיסור מלאכה דאורייתא כו', ועוד אמרי' בפרק אין דורשין א"ל ר' יוחנן לריש לקיש אלא מעתה וחג האסיף בצאת השנה ה"נ חג שאתה חוגג ואוסף בו ואימת אילימא ביום טוב אסיפה ביום טוב מי שרו אלא בחולו של מועד וחוש"מ מי שרי אלא חג הבא בזמן אסיפה מכלל דתרוייהו ס"ל חולו של מועד אסור בעשיית מלאכה, כלומר מן התורה, דמשום הכי לא מיתוקם להו חג האסיף בחג שאתה אוסף בו, ואילו מדרבנן דבר ברור הוא שאסור בעשיית מלאכות השנויות במשנתנו, וש"מ חולו של מועד באיסור של תורה הוא. וה"נ מוכח בפ"ק דע"ז (כ"א ב') דתני התם לא ישכיר אדם שדהו לכותי מפני שנקראת על שמו והוא עושה בה מלאכה בחולו של מועד והוינן בה ותיפוק ליה משום ולפני עור לא תתן מכשול, ואי מדרבנן היא מי איכא משום לא תתן מכשול, ליכא ודאי אלא [משום] נקראת על שמו, ותמה על עצמך אם אסרו עליו כלום מפני חשד זה בשל דבריהם. ומכל הני שמעינן בהדיא דאיסור מלאכה בחולו של מועד תורה היא.

והשתא קשיא לן מה שאמרו בירושלמי א"ר אבא בר ממל אלו היה לי מי שנמנה עמי התרתי בשר בכור לישקל בליטרא והתרתי שיהיו עושין מלאכה בחולו של מועד כלום אסרו לעשות מלאכה בחולו של מועד אלא כדי שיהיו אוכלין ושותין ויגעין בתורה ואלו אין אוכלין ושותין ופוחזין אלמא דרבנן היא, וי"ל שמן התורה מלאכת אוכל נפש לצורך היום מותרת ביום טוב, וכן מכשירין, ובחולו של מועד הותר יותר כל מלאכה שהוא לצורך, ובאו חכמים ואסרו בזה מלאכת אומן, וכן בדבר האבד כל שבני אדם חושבין אותו להפסד וטורחין בו משום כך מותר מן התורה, וזהו מסרן הכתוב לחכמים זופתין כוזא ואין זופתין חביתא, והם הוסיפו לאסור בטריח. ובאלו א"ר בא שאלו מצא להושיב ב"ד על כך היה מתיר מלאכות הללו כדי שיתעסקו בהן ולא יהיו בטלים, שהבטלה מביאה אותן לידי פחיתות, הא עיקר חולו של מועד ודאי תורה היא. וגם זה כפתור ופרח.

הערות הגרי"ש אלישיב מסכת מועד קטן דף ב עמוד א

מלאכה האסורה בחול המועד מדאורייתא או מדרבנן הראשונים דנים באיסור מלאכה בחוה"מ אם הוא מה"ת או מדרבנן, בדעת רש"י לקמן [י"א: ד"ה אלא אפילו], י"א שהוא מן התורה, וממה דהובא בחגיגה י"ח. מה שביעי עצור בעשיית מלאכה אף ששה עצורים בעשיית מלאכה, וכפשטות הברייתא שם דהוא מן התורה ממש, ורק הכתוב מסרן לחכמים לומר לך איזה מלאכה אסורה ואיזה מותרת.

והרבה מהראשונים [ה"ה ר"ת הובא בתוס' בחגיגה דף י"ח ד"ה חולו, וכשיטתו נקט כאן הרא"ש בהלכותיו, וכן היא דעת המ"מ בשיטת הרמב"ם פ"ז ה"א, ועוד ראשונים] נקטו דמן התורה לא אסרו שום מלאכה בחולו של מועד, ואין איסור במלאכה אלא מדרבנן, ואסמכוהו רבנן אקראי וזהו פשט הברייתות בחגיגה. והוה כעין דאורייתא, וזהו כוונת הגמ' לקמן י"א: דחולו של מועד דאסור במלאכה מדאורייתא כעין דאורייתא קאמר ומשום דאסמכוהו אקרא דאורייתא.

וכתבו הראשונים [הרא"ש כאן] להוכיח כדעה זו מהא דאיתא בירושלמי דמכילתין (פ"ב ה"ג), אמר רבי אבא בר ממל אילו היה לי מי שימנה עמי התרתי שיעשו מלאכה בחוה"מ כלום אסרו מלאכה בחוה"מ אלא כדי שיהיו אוכלין ושותין ושמים ויגעים בתורה, ואנו אוכלין ושותין ופוחזים אלמא דאיסור מלאכה בחוה"מ אינו אלא מדרבנן, דאי מה"ת, היאך יכול לעקור דבר מה"ת אם אחר יהיה נמנה עמו.

(הר"ן) הנימוקי יוסף הביא בזה דעה שלישית בשם הרמב"ן, וז"ל, שהטיל פשרה ואמר שכל מלאכה שאינה לצורך המועד ואינה דבר האבד אסורה מן התורה, ושהוא לצורך המועד מותרת בין במלאכת אומן בין במלאכת הדיוט אע"פ שאינו דבר האבד, וכן כל שהוא דבר האבד מותרת אע"פ שאינו צורך המועד ואע"ג דאית ביה טירחא יתירתא וחכמים מדבריהם אסרו קצת מלאכות אלו כמו שיתבאר, ולפ"ז לא תקשה מהירושלמי דע"ז קאמר בירושלמי שהיה ראוי להתיר מלאכות אלו שחכמים אסרו כדי שלא יהו מתבטלין ויתעסקו בהן, שהבטלה מביאה לידי פחיתות, אבל עיקר חולו של מועד ודאי דבר תורה הוא, ולזה הסכים הרשב"א סופ"ק דע"ז עכ"ד (הר"ן) הנימוקי יוסף.

ביאור הלכה או"ח סימן תקל סעיף א

ומותר במקצתן: עיין מ"ב מה שכתב יש שסוברים שהוא מדרבנן. הוא דעת הרמב"ם בפ"ז מהלכות יו"ט ור"ת וריב"א בתוס' חגיגה דף י"ח וסמ"ג [ומה שמביא הגהמי"י ושלטי גבורים שדעת הסמ"ג בשם בה"ג ג"כ הכי עיינתי בבה"ג ולא מוכח מידי ואדרבה משמע קצת יותר שהולך בשיטת שארי הראשונים דס"ל דהוא דאורייתא אלא שמסר הכתוב לחכמים להתיר מקצתן כדאיתא בגמרא ומה שכתב בסמ"ג דהוא דרבנן הוא

דברי עצמו] וריא"ז המובא בשה"ג והרא"ש והמרדכי [ומה שכתב דהרא"ם ס"ל שהוא דאורייתא ר"ל הרא"מ בשם רבותיו עיין שם ביראים סימן ש"ד שהוא בעצמו מסתפק שם בזה ומצדד שהוא דרבנן ובסימן תי"ח כתב שם דהדבר אצלו בספק] והטור והרשב"ץ בח"ב סימן ר"י אולם לנגד זה יש הרבה ראשונים דס"ל שהוא דאורייתא הרי"ף שהביא הטור בשמו בסימן תקל"ו שס"ל שהוא דאורייתא [והיינו מדהעתיק בריש מו"ק בסתמא כל הברייתות שהובא בחגיגה דף י"ח שלמדו מקרא דאסור במלאכה מן התורה ולא העיר ע"ז כלום ועיין בב"י שאמר עליו שא"י מנין לו להטור זה דאפשר דאף דסבר דאסמכתות בעלמא נינהו כתבם ועיין בנהר שלום ובנחל אשכול שכתבו שדברי הטור בדעת הרי"ף הוא העיקר דאל"כ לא היה לו להביא הברייתות בסתמא] וכן נראה מן השאלות פ' ברכה והאשכול והרי"ץ גיאות שכולם העתיקו הברייתות בסתמא והרשב"ם בפרק ערבי פסחים דף קי"ח שפירש המבזה את המועדות קאי על חוה"מ ומזה הוכיחו התוספות בחגיגה דף י"ח הנ"ל דס"ל דאסור מן התורה מלאכה בחוה"מ וממילא מוכח דגם רש"י סובר דאסור מן התורה דגם הוא פירש כרשב"ם במכות דף כ"ג ובסנהדרין דף צ"ט וכ"כ הרשב"ל סימן רכ"ג. היוצא מדברינו שהרי"ף והשאלות והאשכול והרי"ץ גיאות ורש"י והרשב"ם והרא"ם בשם רבותיו והשב"ל כולו ס"ל דמלאכה בחוה"מ אסור מן התורה לבד אותן שהתירו חז"ל לעשותם והרמב"ן הטיל פשרה שכל מלאכה שאינו לצורך המועד ואינו דבר האבד הוא מן התורה ושהיא לצורך המועד היא מותרת אף מלאכת אומן ואע"ג דאית ביה טירחא יתירא וכן כל דבר אבוד אע"פ שאינו לצורך המועד מותרת ואע"ג שהיא טירחא יתירה וחכמים מדבריהם אסרו קצת מלאכות ועיקר חוה"מ ודאי דבר תורה היא ולזה הסכים הרשב"א ספ"ק דע"ז והריטב"א במכילתין וכן הכריע הב"ח להלכה כשיטה זו והעתיקו המגן אברהם וכן מדברי הגר"א בביאורו משמע ג"כ שהוא מצדד לשיטה זו ובתשובת הרשב"א שהובא באורחות חיים הלכות תפילין כתב שכן הוא ג"כ דעת חכמי צרפת לאסור מלאכה בחוה"מ מן התורה והשאגת ארי' באבני מלואים מצדד ג"כ להלכה דאסור מן התורה וכן בב"י בסימן זה. והנה לפי דעת כל הפוסקים האלו כשיזדמן איזה ספק במלאכת חוה"מ [לבד מהדברים שלדעת הרמב"ן והרשב"א הם דרבנן] צריך להחמיר שהוא ספק בשל תורה ועיין לקמן בסימן תקל"ז בבה"ל דיש חילוקים בענין זה ואף דמשו"ע לקמן בסימן תקל"ו בסופו דפסק כרב אמי להקל נגד ר"ה וכן בסימן תקל"ח ס"א ובסימן תקל"ט ס"ו משמע דלהלכה תפס כשיטת המקילין דעיקרו הוא דרבנן אפשר שלא ראה כל הני ראשונים שהבאתי ועכ"פ אין למהר להקל כ"א לצורך גדול:

בית יוסף אורח חיים סימן תקל

חול המועד שהן הימים שבין ראשון של פסח לשביעי ושבין ראשון של חג לשמיני מותרים בכל מלאכה מן התורה אלא שחכמים אסרום במקצת מלאכות אע"ג דילפינן להו מקראי טובא (שמות כג טז, ויקרא כג ד ז, דברים טז י) אסמכתות בעלמא נינהו אבל עיקרן אינו אלא מדרבנן. כן כתבו התוספות בפרק ב' דחגיגה (יח. ד"ה חולון) והרא"ש בריש מועד קטן (סי' א) דאע"ג דמדוכתי טובא משמע דאיסור מלאכה בחולו של מועד דאורייתא מדוכתי אחרוני משמע שהן מדרבנן והכריעו דקושטא הכי הוי דלא מיתסר אלא מדרבנן וכן כתב שם המרדכי (סי' תתלה) ומיהו כתב בשם רבי אליעזר ממיץ (יראים השלם סו"ס דש) דחול המועד אסור במלאכה מדאורייתא ורבינו כתב בסימן תקל"ו דלרב אלפס מלאכת חול המועד היא מדאורייתא ושם (רסד: ד"ה ומיהו) אכתוב שאיני יודע מנין למד רבינו שהרי"ף סובר כן: ודעת הרמב"ם בפרק ז' מהלכות יו"ט (ה"א) כדעת התוספות והרא"ש דאין איסור מלאכה בחול המועד אלא מדרבנן. ונימוקי יוסף כתב בריש מועד קטן (א. ד"ה גמ') שהרמב"ן (חי' שם ד"ה עוד אני) הטיל פשרה ואמר שכל מלאכה שאינה לצורך המועד ואינה דבר האבד אסורה מן התורה ושהיא לצורך המועד מותרת בין במלאכת אומן בין במלאכת הדיוט אף על פי שאינה דבר האבד וכן כל שהיא דבר האבד מותרת אף על פי שאינה לצורך המועד ואע"ג דאית ביה טירחא יתירתא

וחכמים מדבריהם אסרו קצת מלאכות אלו ועיקר חולו של מועד ודאי דבר תורה הוא ולזה הסכים הרשב"א סוף פרק קמא דעבודה זרה עכ"ל. וגם המגיד (פ"ז ה"א) כתב דברים אלו בשם הרמב"ן והרשב"א ז"ל: ולע"ד נראה דאיסור מלאכה בחול המועד דבר תורה כדמשמע בסוגיא שבפרק אין דורשין (חגיגה יח.) אלא שהתורה מסרה לחכמים שיאסרו המלאכות שנראה להם ויתירו מה שנראה להם וכעין מה שכתב הר"ן בריש יומא (א. ד"ה יום) גבי עינויי דיום הכפורים בר מאכילה ושתייה וכן מבואר בהדיא בפרק אין דורשין בבבלייתא לא מסרו הכתוב אלא לחכמים לומר איזו מלאכה אסורה ואיזו מותרת ואף על פי שהגהות מיימון (פ"ז אות ב) כתבו דאין לדקדק מכאן דמדאורייתא הוא דאי אפשר שיהיו חכמים מקילין כל כך אם היה דאורייתא לאו מילתא הוא דאין קולות הללו גדולות ממה שהקילו ביום הכפורים לרחוץ פניהם המלך והכלה כדי שיהיו נראים יפים וקולי אחריוני דשרו התם (עי' יומא עג:):

שיטת הרמב"ם

רמב"ם הלכות יום טוב פרק ז הלכה א

חולו של מועד אף על פי שלא נאמר בו שבתון הואיל ונקרא +ויקרא כג, ל"ז+ א מקרא קדש והרי הוא זמן חגיגה במקדש אסור בעשיית מלאכה כדי שלא יהיה כשאר ימי החול שאין בהן קדושה כלל, והעושה בו מלאכה האסורה מכין אותו מכת מרדות מפני שאיסורו ב מדברי סופרים, ולא כל מלאכת עבודה אסורה בו כיום טוב שסוף הענין בדברים שנאסרו בו כדי שלא יהיה כיום חול לכל דבר, לפיכך יש מלאכות אסורות בו ויש מלאכות מותרות בו.

בית הבחירה (מאירי) מסכת חגיגה דף יח עמוד א

חלו של מועד מתוך שלא נאמר בו שבתון היה הדין נותן שלא ליאסר במלאכה כלל אלא מתוך שהוא קרוי מקרא קדש אסרוהו חכמים בקצת מלאכות מעתה לא מסרן הכתוב אלא לחכמים וכלל הדברים שכל מלאכת האבד מותרת על צד שאין בה טורח יתר ושאר מלאכות אסורות אא"כ לצורך המועד ובמקומו יתבאר בע"ה אבל ר"ח שלא נאמר בו מקרא קדש אע"פ שיש בו קרבן מוסף מותר בעשיית מלאכה:

קרבן אורה מסכת מועד קטן דף ב עמוד א

משנה משקין כו', הגה באיסור מלאכת חול המועד רוב הראשונים ז"ל דעתם דלא הוי איסורו אלא מדרבנן, כמבואר בתוספות בחגיגה דף י"ח (ע"א ד"ה חולו) וברא"ש ז"ל ריש מכילתין, ונושאי כלי הרמב"ם ז"ל (ה' יו"ט פ"ז ה"א) כתבו גם בדעת הרמב"ם ז"ל דאין בו אלא איסור דרבנן, והביאו ראיה לזה מדברי הירושלמי במכילתין (פ"ב ה"ג) ומהא דמדמי לה במגילה (כ"ב ע"א) לר"ח, ועוד דהיכן מצינו מן התורה מקצתו אסור ומקצתו מותר, ועיין ברא"ש ז"ל מה שכתב עוד להוכיח דדרשת המקראות אינן אלא אסמכתא בעלמא. ולענ"ד נראה מלשון הרמב"ם ז"ל בפירוש המשנה דהוי דאורייתא, וז"ל שם באה הקבלה כי חולו של מועד אסור בעשיית מלאכה, וזה ידוע כי לשון קבלה בדברי הרמב"ם הם דברים המקובלים למשה מסיני. והרמב"ם ז"ל קורא לדברים אלו גם כן בשם דברי סופרים, ואם כן אין ראיה ממה שקרא לאיסור הזה בחיבורו דברי סופרים, וכתב בחיבורו (שם) ב' טעמים בזה, האחד משום דנקרא מקראי קודש, ועוד דהם זמן חגיגה, ונראין הדברים כי עיקר טעם איסור מלאכה מן התורה הוא כדי שיהיו מזומנים וקרואים לקדש לחג ולשמוח במקדש ה', על כן לא נפרט בתוכה איזה מלאכה אסורה ואיזה מותרת, ונמסר הדבר לחכמים יודעי רמיזת התורה וכוונתה, והם יורו איזה מלאכה אסורה ואיזה מותרת, ועל הנקודה הזאת תשוב כל איסורי מלאכת חול המועד, שאין בהם איסור מצד עצמן של ימים, כי אינן קרואים י"ט, ועיקר האיסור הוא כדי להפנות לקדושה לקיים מצות החגיגה והשמחה. ועפ"ז יתיישבו כל המקומות בש"ס על נכון ואין בהם שום סתירה...